

**ХАЁТ ЙЎЛИ
ИБРАТЛИ**

3

Ҳокимабдор РАҲМАТОВ,
“Шуҳрат” медали соҳиби, ҳонанда:
**УСТОЗЛАР ЙЎЛИНИ
БЕРСИН!**

КЕРОСИНЧИ “ТАБИЙ”

4

7

**БАХТЛИ БЎЛИШ
ОСОН ЭМАС**

8

Темур МАМАДАМИНОВ
(ЎзА) сурат-лавҳаси.

САНЪАТ БАЙРАМИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Ўзбекистон Бадиий академияси Марказий кўرғаз-малар зали, унга туташ кўм-кўк хийбон жонажон Ватанимиз, гўзал пойтахтимиз, тинч-осойишта ҳаётимиз манзаралари, қадимий меъморий обидалар, меҳридарё халқимиз, нуруний отахон ва онахонлар қиёфасини суратларда акс эттираётган, устозларидан маҳорат сабоқларини ўрганаётган ёшлар, тасвирий санъат мухлислари билан гавжум.

Бадиий академия томонидан Кексаларни эъзозлаш йилига бағишлаб ташкил этилган Тасвирий ва амалий санъат ҳафталиги кўтаринки ва байрамона руҳда давом этмоқда. Унинг дастуридан ўрин олган ранг-баранг тadbирлар истиқлол йилларида миллий санъатимиз ривожда эришилган натижаларни таҳлил этиш, соҳада янги истиқболларни белгилашда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Санъат байрами доирасида Камолитдин Бехзод мемориал боғ-музейида «Ўзбекистон тасвирий санъати: мерос талқини ва ижодий изланишлар» мавзусида республика илмий-амалий анжумани бўлиб ўтди.

Тadbирда Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида юртимизда ижод аҳли учун яратилган шароитлар, ҳурфикрлик, эркин ижод қилиш ва изланиш учун кенг имкониятлар миллий тасвирий санъатимизнинг барча услуб ва жанрларини кенг раванқ топтиришда пойдевор бўлиб хизмат қилаётгани таъкидланди. Соҳага кўрсатилаётган эътибор натижасида тасвирий ва амалий санъатнинг ўзига хос мактаблари тобора ривож топиб, «устоз-шогирд» анъаналарининг бардавомлиги таъминланмоқда.

ҲИКМАТ

**Ёмонлик этиб,
яхшилик истар
эса ким,
Билгилки,
ўшал кимсанинг
иймони ярим.**

**Жалолиддин
РУМИЙ**

Ж а р а ё н

Ўтган ҳафта Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси раиси Элмира Боситхонова Наманган вилоятида бўлиб, у ерда мамлакатимиз сиёсий, ижтимоий ҳамда маънавий-маърифий ҳаётида ўз ўрни, нуфузига эга бўлган хотин-қизлар томонидан амалга оширилаётган хайрли ишлар, тadbirkорлик ва ёшлар тарбияси, шунингдек, «Ораста қизлар» тўғарақларининг бугунги фаолияти билан яқиндан танишди.

ЮТУҚЛАР, НАТИЖАЛАР ТАҲЛИЛ ЭТИЛДИ

айрим муаммоларга ечим изланди

Наманганлик хотин-қизлар, умумий ўрта таълим мактаблари, касб-хунар коллежлари ва академик лицейлар ўқувчилари ҳамда олий ўқув юртлари талабалари билан бўлиб ўтган учрашувларда таълим муассасаларидаги «Ораста қизлар» тўғарақлари иши, битирувчи қизларни ишга жойлаштириш, мустақил ҳаётга тайёрлаш, ёш авлод маънавиятини юксалтириш, уларни ватанпарварлик, миллий қадрият ва аъёналарга ҳурмат руҳида тарбиялаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Хусусан, Мингбулоқ туманидаги учрашувларда вилоят ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар қўмитаси раиси Манзураҳон Азизова, Мингбулоқ тумани ҳокими, Олий Мажлис Сенати аъзоси Хайрулло Бозоров, шаҳар ва туман ҳоким-

лари ўринбосарлари, хотин-қизлар қўмиталари раислари, ўқув даргоҳлари мутасаддилари ҳамда жамоатчилик вакиллари иштирок этди. Катнашчилар 13-ихтисослаштирилган давлат мактаб-интернатидаги 174 нафар аъзони ўзида жамлаган «Ораста қизлар» тўғарақи фаолияти билан қизиқдилар. Шундан сўнг ёш авлодни касб-хунарга йўналтириш ва битирувчиларни ишга жойлаштириш масаласи хусусида сўз юритилиб, бу борада Мингбулоқ педагогика ва ижтимоий-иқтисодиёт касб-хунар коллежи жамоаси эришган қувончли натижалар таҳлил этилди. Коллежда фаолият юритаётган «Битирувчи

қизлар штаби» ва унга бириктирилган мутасаддилар, ҳамкор ташкилотлар вакиллари, жумладан, «Серхаракат», «Гуртепа» ва «Қўшқишлоқ» МФЙ диний-маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчилари билан бўлиб ўтган суҳбат жараёнида ҳамкорликнинг самараси, ютуқларни мустаҳкамлаш омиллари хусусида қизгин фикрлар билдирилди. Шунингдек, тумандаги Довдук маҳалласида секторлар билан ишлаш, меъёрий ҳужжатларнинг юритилиш ҳолатлари ҳам ўрганилди.

Туман марказида янги барпо этилган 2-болалар мусика ва санъат мактабида Наманган шаҳри ва туманлар хотин-қизлар қўмитаси раислари, маҳалла маслаҳатчилари, фаол хотин-қизлар билан бўлиб ўтган суҳбат чоғида ёшлар ўртасида маънавий мухитни соғломлаштиришга оид слайдлар барчанинг эътиборини тортди.

Туман ҳокимлигида ташкил этилган мулоқотда Элмира Боситхонова турли муаммолар билан мурожаат этган хотин-қизлар билан учрашди. Вилоят ҳокимлиги вакиллари, соғлиқни сақлаш, банк, савдо-саноат палатаси, «Маҳалла» хайрия жамоат фонди вилоят бўлимлари раҳбарлари иштирокида айрим муаммоларга биргаликда ечим изланди.

— Қизимда 2-босқич пластик жарроҳлик амалиёти ўтказилиши зарур, — дейди Наманган шаҳрида яшовчи Санталат Алимова. — Бунинг учун тегишли ташкилотларнинг тавсиясини олишда бироз қийинчиликка дуч келаётган эдик. Бугун ушбу масалани ҳал этишда менга яқиндан ёрдам беришди. Ўнлаб аёлларнинг аризалари ўрганилиб, ижобий ҳал этилди.

Мазкур учрашувлар жараёнида эришилган натижалар таҳлил этилиб, галдаги вазифалар белгилаб олинди.

Шахзода АКБАРОВА,
журналист.
Наманган вилояти.

КАСБИЙ МАДАНИЯТ ЮКСАЛМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси Ички Ишлар вазирлиги академиясида «Касбий маданияти юксак, юқори малакали ҳуқуқшунос кадрларни тайёрлаш — асосий вазифамиз» мавзусида ўтказилган матбуот анжуманида мазкур академия фаолияти, бу ерда таҳсил олаётган ёшларга яратилган шароитлар хусусида батафсил сўз юритилди.

Тадбир давомида «Жисмоний тайёргарлик кафедраси» қошидаги қўл жанги, самбо, дзюдо, юнорум ва эркин кураш, енгил атлетика, футбол ва бошқа спорт тўғарақлари фаолиятига оид кўргазмалар чикишлар намойиш этилди. Шунингдек, академия профессор-ўқитувчилари томонидан нашр этилган 2000 дан ортиқ турли адабиётларнинг кўргазмаси ҳам уюштирилди. Тингловчиларнинг галабалари — музей экспонатларида акс этган. У ерда Жаҳон, Европа ва Осиё чемпионларининг 400 дан ортиқ медаллари (шулардан 100 дан зиёди олтин) бор. Анжуман давомида Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирининг ўринбосари, полковник Алишер Мирзаев ўқув муассасаси фаолияти ҳақида сўз юритиб, бугунги кун-

да амалга оширилаётган муҳим ўзгаришлар, тингловчилар учун яратилган имкониятлар, етук ва салоҳиятли кадрлар тайёрлаш борасида олиб борилаётган ишлар хусусида фикр-мулоҳазаларини билдирди.

Республика ички ишлар органлари учун «Тергов фаолияти», «Тезкор-кидирув фаолияти», «Жиноятларнинг олдини олиш фаолияти» ҳамда «Эксперт-криминалистик фаолият» бўйича олий юридик маълумотли мутахассислар тайёрловчи мазкур академияда бугунги кунда Ички ишлар органлари офицерларининг малакасини ошириш факультети, сержантлар таркибини тайёрлаш олий курслари фаолият юритмоқда. Таълим жараёни замонавий инновацион педагогик ва ахборот технологиялари асосида олиб борилади. Таълим маркази, маъруза заллари, интерфакс ўқитиш маркази, криминалистик тадқиқотлар ўтказишни ўргатиш, руҳий тетиклаштириш хонаси замонавий технологиялар билан жиҳозланган. Интернет тизимида akadmiya.uz сайти орқали ҳам маълумотлар бериб борилади.

Анжуман сўнгида журналистлар ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олишди.

Камола АДАШБОЕВА,
«Оила ва жамият» мухбири.

Т а н л о в

Ғолиблар тақдирланди

Юртимизда иқтидорли ёшларнинг ўз салоҳиятини тўла намойён этишлари учун барча шароит ва имкониятлар яратиб берилган. Шу маънода «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия фонди, Халқ таълими вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси билан ўзаро ҳамкорликда аънавий тарзда ўтказиб келинаётган болалар мусика ва санъат мактаблари ўқувчилари ўртасидаги «Санъат гунчалари» кўрик-танлови ҳам ўзига хос синов вазифасини ўтамоқда.

Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ҳамда вилоятлардаги болалар мусика ва санъат мактабларида таҳсил кўраётган ҳамда вилоят босқичларида ғолибликни қўлга киритган жами 150 га яқин (зарбли ва дамли чолғу асбоблари ижро йўналишида кичик гуруҳ — 9 ёшдан 13 ёшгача, катта гуруҳ — 14 ёшдан 16 ёшгача бўлган) мусикачи мазкур тадбирда ўз маҳоратларини намойиш этдилар. Яна бир эътиборли жиҳати, иштирокчиларга мис дамли чолғулар бўйича В.Козаков томонидан маҳорат дarsi ҳам ўтказилди.

Ғолибларга «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия фонди ҳамда бошқа ҳамкорлар томонидан махсус диплом ва қимматбаҳо эсдалик совғалари топширилди.

Барно МИРЗААХМЕДОВА,
«Оила ва жамият» мухбири.

Маҳалла маслаҳатчиси

ТАШАББУСКОР, ЖОНСАРАК

Маҳалла Ватан ичра мўъжаз Ватандир. Унда вояга етган ўғил-қиз зиёли ва ҳаётнинг ачиқ-чучугини татиған нуроний кексаларнинг панд-насиҳатларини қалбига сингдириб, уларга амал қилиб вояга етади, камол топади.

Шахрихон туманидаги Чўжа қишлоқ фуқаролар йиғинининг Бўстон маҳалласи турли миллат вакиллари аҳил ва иноқ яшаётган ибратли масканлардан бири. Мазкур маҳаллада Ҳалимаҳон Ҳасановани барча жонсарақ, фидоий, ташкилотчи аёл сифатида ҳурмат қилади. У ўн йилдан буён шу ерда диний-маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчи.

Бугунги кунда бу маҳаллада 3490 киши истиқомат қилади. Ҳалимаҳон Ҳасанова ушбу гўша аҳлининг қувончу ташвишлари, орзу умидларига ҳар доим шерик бўлиб ўшади. Оилаларда баъзан рўй берадиган турли келишмовчилик ва муаммоларнинг ижобий ечимини топишда маслаҳатчи, хонадон соҳиб ва соҳибаларига яқиндан кўмаклашади, ўз тавсия ва ўғитларини аямайди. Фаол аёллар — дастурхончи, отинийлардан иборат ишчи гуруҳи тўзиб, эрта ва қариндош-уруғлар ўртасидаги никоҳ қуришнинг олдини олиш, ажримлар сонини камайтириш, хотин-қизларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш юзасидан турли тадбир ва давра суҳбатлари уюштиришда бош-қош бўлиб келаётган. Худудда жойлашган Шахрихон уй-жой коммунал хўжалиги ва сервис касб-хунар коллежи ҳамда 13-умумтаълим мактаби билан ҳамкорликда турли маънавий-маърифий тадбирлар ташкил этишда ҳам ташаббус кўрсатмоқда.

Бўстон маҳалласининг кундан-кунга чирой очиб, обод бўлиб бораётган тадбиркорлик, хунармандчилик ва касаначилик билан шуғулланаётган ҳамюртларимизнинг алоҳида хиссаси бор. Мухаббат Қорабоева, Нилуфар Ғофурова, Сайёра Эшматова, Юлдузхон Саноева, Мусахон Эшонов сингари тикувчи ва тадбиркорлар авлоддан-авлодга ўтиб келаётган миллий хунармандчилик сирларини ёшларга ўргатиб, кўплаб янги иш ўринлари яратмоқдалар.

— Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотлар маҳаллалар тинчлиги, оилаларимиз бахти, истиқболи учун хизмат қилаётган, — дейди Ҳалимаҳон Ҳасанова. — Мен ўз иш фаолиятим давомида фаол хотин-қизларимиз Эътиборхон Маматазизова, Санобархон Эгамова, Насибхон Эргашева, Шарофатхон Иминова, Манзураҳон Раҳматуллаевадан йўл-йўриқ, масалаҳат оламан, кўпроқ шуларга суянаман. Тажрибали нуроний отахон ва онахонлар турли муаммоларни бамаслаҳат ҳал этишда энг яқин суянчиларимиз саналади. Албатта, «маслаҳатчи» деган шарафли номни оқлаш, унинг масъулиятини ҳис этиш осон эмас.

Дарҳақиқат, Х.Ҳасанованинг ибратли саъй-ҳаракати туфайли маҳаллада жиноятчилик, ҳуқуқбузарлик, оилавий ажралиш каби салбий иллатлар йил сайин камайиб бормоқда. Бундай жонбоз, инсон қалбига йўл топа оладиган ташкилотчиларимиз борми экан, маҳалла обод, меҳр ва оқибат мустаҳкам бўлаверади.

Миролим ИСАЖОНОВ,
Андижон вилояти.

2015 йил — Кексаларни эъзозлаш йили

Дунё кезган, кўпчилик билан гурунглашган инсон кексайганида ҳам шундай давраларни кўмсайди. Абдувоҳид Мўминов кўп йиллар давомида мебелчиликда фаолият олиб борди, касби тақозоси билан дунёнинг қатор давлатларида бўлди. Ҳозирда пойтахтимизнинг қадимий масканларидан бири — Дўмбироабод маҳалла фуқаролар йиғини раиси сифатида хизмат қилмоқда.

ҲАЁТ ЙЎЛИ ИБРАТЛИ

Одамнинг кўли гул, деганлари рост-да. Маҳалла фуқаролар йиғинига борадиган йўлнинг четига қатор манзарали ва меваги дарахтлар, урфа гуллар экилган. Баъзи дарахтлар гуллаяпти, бошқалари гулини тўкиб, мева тукан. Замонавий савдо ва маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари маҳалла кўрғига кўрк кўшиш билан бирга одамларнинг оғирини енгил қилмоқда. Булар киши кайфиятини кўтарди. Оқсоқол салом-алиқдан сўнг бизни маҳалла ҳаёти билан яқиндан таништира бошлади. Отаҳоннинг айтишича, одамларнинг ўзаро ҳамжиҳатлиги ва аҳиллиги туфайли бу гўша кундан-кунга фазилат бўлиб бораётган экан.

— Азалдан ўзини-ўзи бошқариш идораси сифатида маҳалла бугунги кунда янги моҳиятга эга бўлди, — дейди суҳбатдошимиз. — Бир пайтлар маҳаллий ҳокимиятлар ваколатида бўлган қатор долзарб вазифаларни эндиликда маҳалла фуқаролар йиғинлари удралашапти. Мана, ўзимиздан киёс: фаоллар билан бирга-

ликда фуқароларнинг яхши-ёмон кунда бирга бўламиз. Эҳтиёжманд хонадонлардан хабар оламиз, зарурат туғилса, ёрдам берамиз. Худуддаги тадбиркорлар кўмағида ёлғиз кексаларнинг уй-жойларини таъмирлаш, кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам бериш яхши анъанага айланган. Бундай савобли ишларга бош қўшаётганлар доимо омон бўлишсин!

Яна бир муҳим гапни айтиш керак. Дунёдаги ҳар бир халқ ўзининг келажагини бугун камолга етаётган ёшлар

ри тимсолида кўради ҳамда уларни шунга монанд тарбиялайди. Ушбу масала бизнинг ҳам доимий диққатимизда. Ёшларнинг бўш вақтларини мазмунли ташкил этиш учун болалар спорт майдончаси барпо этдик. Қолаверса, худудимиздаги спорт мажмуалари билан келишиб, маҳалла-мажмуа ёшларини турли спорт тўғрисидаги машғулотларга жалб этганмиз.

Бир пайла чой ичиш баҳонасида мавзунини Абдувоҳид аканинг ҳаёт йўлларига бурдик. ...1956 йилнинг кузида,

Тошкентдаги оддий оилаларидан бири — Ваҳоб ва Маъмура Мўминовлар хонадонидан туғилган Абдувоҳид ака болалигида шўхлик, ўйинқароқлик қилса-да, лекин мактабда аъло баҳоларга ўқиди. Чунки ота-онаси устоз ва китобни ҳурматлашни унинг қалбига сингдирганди.

— Отам шофёрлик орқасидан оила бокқан, бизни камолга етказган, — дейди у. — Россиянинг Брянский техника университетида таъминладим. Кейинчалик нуфузли идоралар, ҳар хил раҳбарлик лавозимларида ишладим. Жумладан, “Файз холдинг” компаниясида фаолият юритдим. Касбим ортидан дунё кездим. Бу орада тоғдай суянчигим бўлган — отам оламдан ўтди. Онам ҳам ота, ҳам она эди. Ҳозир ҳар ҳафта онажоним ҳузурига йиғиламиз. Барчамизни дуо қилишдан чарчамайди. Ҳар бир ютуғимизда онажоним дуоларининг ўрни катта, деб ҳисоблайман.

Ёши улуг инсонлар билан гаплашганда улар тез-тез: “Мен болам десам, болам боласини, дейди”, нақлини такрорлайдилар. Абдувоҳид Мўминов турмуш ўртоғи билан 5 нафар фарзандни тарбиялаб, камолга етказди. Бугун улар ҳаётда ўз йўлларини топишган. Данагидан мағзи ширин, деганидек отаҳоннинг 12 нафар набираси — жондули.

— Ҳаёт қонунини шундай, курашасан-курашасан, кейин мақсади етасан, — дейди Абдувоҳид ака. — Ҳаётда нимага эришган бўлсам, барига курашиб эришганман. Фарзандла-

римга ҳам ана шу ақидани сингдирганман. Уғилларим Абдураҳул, Абдурахим ва Рўзибой олий маълумотли бўлишди. Айни чоғда эл-юрт қорига камарбаста. Шунинг орқасидан турмушлари фаровон.

Инсон ҳеч қачон орзулардан тўхтамайди. Биттасига етишгач, бошқасига интилади. Қаҳрамонимиз табиатида ҳам шуни кўрдик. Фарзандларидан тиниб-тинчиган отаҳон, энди набираларининг келажаги ҳақида қайғуради. Улар ҳам худди фарзандлари каби эл қорига ярайдиган, уйим-жойим, дейдиган инсон бўлиб камолга етишларини истаиди.

— Деярли ҳар куни наваларимнинг униси ёки бунисини ёнимга олиб, гаплашаман, йўл-йўриқ бераман, — дейди отаҳон. — Ёши улуг инсонларнинг асосий вазифаларидан бири ёшларни тўғри йўлга бошлаш, зарурат бўлганда ўғит беришдир. Нафақат ўзимникилар, балки фаолият тақозоси билан маҳалламиздаги бошқа ёшларга ҳам тўғри йўл кўрсатиб келяпмиз. Муҳими, бу ишга худудимиздаги нурунийларнинг барчасини жалб этдик. Натижа, шунга яраша: мана, кейинги йиллар давомида бу ерда ҳукуқбузарлик ва бошқа ёмон одатлар камайди. Оиламиз, маҳалламиз, юртимиз тинч ва осуда — инсон учун шундан ортиқ бахт борми, дунёда!

Дилфуза
МИРЗАКАРИМОВА,
журналист.
Тошкент шаҳри.

Юз билан юзлашганлар

107 ЁШ ҲАМ
БИР БАҲОР-ДА!

Азалий қадриятларимизда кексаларни эъзозлаш, катталарга ҳурматда бўлиш каби фазилатлар улуғлини келинган. Давлатимиз раҳбарининг “1941-1945 йиллардаги уруш ва меҳнат фронти фахрийларини ижтимоий қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармони билан 1941-1945 йиллардаги уруш ва меҳнат фронти фахрийлари йилига бир марта ўзлари учун мақбул пайти санаторий-соғломлаштириш муассасаларида бепул даволанмоқдалар.

— Халқимиз бекорга “Қариси бор уйнинг париси бор” демайди, — дейди Янгийўл тумани Ниёзбош қишлоғида яшовчи Норбуви Худойбергано-ва. — Чунки биз кексалар ҳаётнинг аччиқ-чучуғини тотиб, босиб ўтган умр йўлимизда “сабоқ” деган ҳикматни кўрдик, синовдан ўтказдик. Бугун ёшимиздан ошиб, шундай дорилмон кунларни кўриш насиб этганидан Аллоҳга шукр қиламан.

Бу йил 107 баҳорни қаршилаган онахон очарчилик, қаҳатчилик, уруш даҳшатини кўрганлигини ва барини сабр-тоқат, чидам, машаққат билан енгиб ўтганлигини тез-тез ёдга олади.

Норбуви момо уруш йиллари халқимиз қатори далада кетмон чоп-

Суратни Рашид ГАЛИЕВ олган.

ди, пахта терди, ипак кўрти бокди. Турмуш ўртоғи урушга кетиб, бир этак болалари билан ёлғиз қолган йилларини асло унутмайди. Бугунги ҳур ва обод диёримизни, мустақил-лигимизни ўз кўзлари билан кўриб турганлиги учун минг бора шукрона атайди. Ҳозирда фарзанду невалари, эвараю чевараларининг куршовида қарилек гаштини сураяпти.

Ёши улуг кишиларни нуруний деймиз. Яъни улардан нур — яхшилик таралади, деб эъзозлаймиз.

Норбуви момо ҳам барча нурунийларимиз қатори доимо кўли дуода: юртимизга тинчлик-хотир-халқлик, ҳар бир амалга оширилаётган хайрли ишларга файзу борака тилайди.

Аҳмаджон РИХСИБОВ,
“Оила ва жамият” муҳбири.

Ватан маҳалладан бошланади

ҲАВАС ҚИЛГУЛИК ГЎША

Миробод туманидаги Олмазор маҳалласининг ўзига хос тарихи бор. Ёши улуг кексаларнинг айтишларича, бу худудда бир замонлар катта олмазор бог бўлган ва унинг номи шундан олинган экан.

— Маҳалламизда 21 та кўп қаватли уй, 2 та гузар, 2 та мактабгача таълим муассасаси, битта мактаб бор, — дейди маҳалла фуқаролар йиғини раиси Баҳром Холматов. — Бирор байрамни нишонлаймизми, хашар уюштириладими ёки тўй-хашам, маросимлардами, ҳамма бир тану бир жон бўлиб, ҳамжиҳатликда иш тутамиз. Қарияларимизнинг кўнгилли хордиқ чиқаришлари учун гузарларда ҳамма шарт-шароитлар яратилган. Болажонлар учун эса махсус майдончамиз бор. У ерда болаларнинг уйнаши, ёш она-болаларнинг айланиб, сайр қилиши учун барча имкониятлар яратилган. Шунингдек, қизалоқларимиз учун Умида Рўзиева раҳбарлигида “Асиябон” рақс тўғрагини очганмиз. У ерда жажжи қизларимиз миллий ва жаҳон рақслари сирларини ўрганишмоқда.

Маҳалла худуди озода. Кўп қаватли биноларнинг йўлақлари асфальтланган. Йўл четларига экилган гуллар одамнинг бахри дилини очди. Хатто ертўлалар ҳам таъмирдан чиқарилган. Бу ишларга “Добус” МЧЖ коммунал бошқарув компанияси директори Эшонқул Рўзиев масъул. У ҳамкасблари билан биргаллик ёнгингарчиликлар пайти томлардан чакки ўтишига, ертўлаларнинг зах тортиб кетишига йўл қўймайди.

Тадбиркор Алишер Юсуповнинг сайй-ҳаракати туфайли маҳалламиз болалари стол тенниси билан мунтазам шугулланишмоқда. Қувончлиси, ўтган йили “Маҳалла” хайрия жамоат фондининг Тошкент шаҳар Миробод тумани бўлинимаси томонидан ўтказилган стол тенниси мусобақасида “Олмазор”ликлар I-даражали диплом билан тақдирланган эди. Яна бир эътиборли жиҳати, “Моҳизорхон” МЧЖ қошида тадбиркор Муродбек Худоев томонидан қўрилган сунъий қопламали футбол майдони спортсевар йиғит-қизларнинг сеvimли гўшасига айланган.

— Маҳалламизда нотинч оилалар деярли йўқ ҳисоб, — дея изоҳ беради маҳалла нозирини Илҳом Ҳоликов. — Ҳар ҳафтада фаоллар билан биргаллик фуқаролар ўртасида тинчлик-осойишталикни таъминлаш мақсадида суҳбатлар, юзма-юз мулоқотлар уюштирамиз. Бир сўз билан айтганда, маҳалламиздаги тинчлик, ободлик, оилалардаги аҳиллик, ҳамжиҳатлик кўпчиликнинг ҳаваси келади.

Латофат САЪДУЛЛАЕВА,
“Оила ва жамият” муҳбири.

“Асрасин”, “Ёр-ёр”, “Она”, “Умр ўтар”, “Эшигингни билмай очдим” каби кўшиқлари билан халқимиз кўнглидан жой олган хонанда Ҳожиакбар Раҳматов саҳифамиз меҳмони.

Ҳожиакбар РАҲМАТОВ,
“Шуҳрат” медали соҳиби, хонанда:

УСТОЗЛАР ЙЎЛИНИ БЕРСИН!

— Ҳожиакбар ака, ота-онамиз ҳаётдаги энг юксак маёқларимиздир. Уларга қараб қад ростлаймиз. Сухбатимиз аввалида ота-онангиз ҳақида гапириб берсангиз.

— Тошкент шаҳридаги Дўмбиробод маҳалласида туғилиб ўсганман, шу ерда умргузаронлик қилиб келаяпмиз. Отам Шукур ака Раҳматовни нафақат маҳаллада, балки Чилонзор туманида кўпчилик яхши танийди. Маҳалланинг пасту баландини биладиган отахонлардан бири сифатида хурмат қилишади. Отам бировнинг дилини огритмай, ҳеч кимга қаттиқ гапирмай, ҳаманинг кўнглига бирдек йўл топади. Мана, 74 ёшда бўлсалар ҳам маҳалламиздаги тўй-маърака, тадбирларда, ободонлаштириш ишларида бош-қош бўлиб, ёшларга маслаҳатларини бериб келаяптилар. “Қайси касб-хунарнинг бошини тусган ҳам, қандай иш қилсанг ҳам чиройли бажар, одамларнинг оғирини енгил қилишни ўйла, эл-юрт билан ҳамжиҳат бўл”, деб болаликдан қўлғимизга куйганлар. Уч ўғил ва бир қиз отамизнинг ана шундай ўғитларига амал қилиб, вояга етдик, шукрки, кам бўлмадик.

Онам Саодат ая (охиратлари обод бўлсин) жуда эрта, 43 ёшда оламдан ўтганлар. Ота-она ганимат деган гап бежиз эмас экан-да. Баъзан онамни соғиниб, давраларга, ҳатто уйимга ҳам сифмай қоламан. Онам санъатнинг чин маънодаги муҳлиси эдилар. Барча ҳофизларнинг пластинкаларини йиғиб юрардилар. Санъатга дид билан ёндашишни онамдан ўрганганман. Уйимизда санъаткорлар тез-тез меҳмон бўлишар, уйдагилар уларга ўзгача эҳтиром кўрсатишарди. Йаниқса, устозим Ўзбекистон халқ артисти Камолитдин Раҳимов (охиратлари обод бўлсин) ҳар сафар Тошкентга йўли тушганида бизникида меҳмон бўлар, ана шу муҳит таъсирида, ўзимча кўшиқларини хиргойи қилиб юрардим. Шунда отам рубоб, тоғам тор олиб берган. Соз чалганимда отам: “Санъатга яқин юрган одам ёмон йўлга қирмайдиган”, деб мени рағбатлантириб қўярди.

— Устозингиз Камолитдин Раҳимов билан боғлиқ хотираларингиз ёдингизга тушди. Миллий кўшиқчилигимизда ўзига хос устоз-шогирдлик мактаби бор. Бундай устозлар йиллар давомида шогирдига нафақат кўшиқ ижросидан, балки инсонийлик фазилатларидан, хонанданинг эл орасида ўзини тутиши борасида сабоқ беришган. Айтинг-чи, бу мактаб сизнинг ҳаёт ва ижодингизда қанчалик аҳамият-касб этапти?

— Устоз кўрмаган шогирд ҳар макомга йўргалар, деган гап бор халқимизда. Нафақат санъатда, балки бошқа соҳаларда ҳам шундай мактабни ўташ жуда муҳим. Устознинг улуғлиги — шогирднинг ўз устозини азиз тутиб, қадрлаганида, насиҳат ва ўғитларини ҳаётий шиор қилиб олганида, деб биламан. Ёш бўлишимга қарамай, Камолитдин ака мени ўзлари билан ижодий сафарларга олиб кетарди. Кунларнинг бирида

тор совға қилди, бу илк рағбат эди. Кейинчалик у кишининг маслаҳатлари билан Ўзбекистон халқ артисти Фуломжон Ёқубов репертуаридаги айрим кўшиқлардан ижро этдим. Ўзбекистон халқ артисти Абдуҳшом Исмоилов мени ёнига чақириб, янги кўшиқлар ёзиб бердилар. Уларнинг ёнида юриб, йўл йўриқларига амал қилиб, ўз услубимни топдим.

Энг муҳими, устозларимдан ҳаёт мактабини ўргандим. Одамлар қандай касб-кор қилмасинлар, кўнглида санъатга ўзгача ҳавас бўлади. Устозларим: “Хонанда кўшиғи учун элдан пул сўрамаслиги керак. Чунки санъат бебаҳо, ҳар ким ўз ҳимматига қараб, меҳнатининг баҳолайверади”, деб ўргатишарди. Таваккал Қодиров, Орифхон Хотамов, Олимжон Орифжонов, Фаттоҳхон Мамадалиев, Абулқосим Тўйчиев каби санъатимиз даргаларининг юриш-туриши, эл орасида ўзини тутиши биз учун жуда катта ибрат мактаби эди.

Устоздан икки-учта кўшиқни ўрганиш билан шогирдлик макомига эришиб бўлмайди. Бугун катта санъаткорларни “Устоз, устоз”, деб юрган айрим ёшларнинг андишасизлиги, давраларда улардан аввал ўзини саҳнага уриши, ҳатто машҳур кўшиқларини сўраб ҳам ўтирмай, бузиб ижро этаётганини кўриб, одамнинг дили осрийди. Устоз кўрмаган бу “юлдузлар” қанчалик тез порласа, шунчалик тез сўниб кетаётгани ҳам бор гап.

— Миллий кўшиқчилигимизда янги усуллар, йўллар пайдо бўлмоқда. Миллий эстрада атамасига ҳам қўника бошладик. Аммо яратилаётган айрим кўшиқларда миллийлик унчалик сезилмаётгандек. Бунинг боиси нимада, деб ўйлайсиз?

— Миллий эстрада йўналишида ўзига хос изланишлар олиб бораётган хонандалар анчагина. Ўзбекистон Республикасида хизмат қўсатган артист Абдулла Шомагрупповнинг кўшиқларини олайлик, миллий кўшиқларимизнинг замонавий оҳанглари билан уйғунлиги яққол сезилиб туради. Аммо эстрада йўналишида ижод қилаётган ука-сингилларимизнинг ҳаммаси ҳам астойдил

изланмапти-да. Айтайлик турк, эрон ва озарбойжон эстрадасини тингласангиз, уларнинг миллий руҳи шундоққина уфуриб туради. Энг қизиғи, бизнинг эстрада хонандаларимиз ижро этаётган кўшиқларда ҳам ана шу халқларнинг руҳини ҳис этаверасиз... Агар ўзимизнинг ўзбекона оҳанглари бера олмасан, нега уларни миллий эстрада хонандалари дейишимиз керак?

Устозларимиздан бири: “Санъаткор тингловчининг ортидан эмас, тингловчи санъаткорнинг ортидан эргашиши керак”, деган эди. Бу — хонанда ижро этаётган кўшиғи билан тингловчининг диди ва савиясини тарбиялайди, деганидир. Бунинг учун эса жуда кўп изланиш, меҳнат қилиш, устозлар анъаналарини ўрганиш керак.

— Ҳожиакбар ака эллик ёш — инсоннинг тафаккури етилган пайт, дейишади. Эндиликда ҳаёт, оила, фарзандлар тарбияси борасида ўз хулосаларингиз бордир.

— Ҳаёт инсонга бир марта берилади. Ўтаётган ҳар бир кунимизда яхшилик қилиб қолиш керак. Қўни-қўшни, маҳалла-қўй, қариндош-уруғларнинг қорига яраш, оғирини енгил қилиш ҳам ҳаётимизнинг мазмуни аслида. Аввал болаларнинг ширин ташвишлари билан яшасак, кейин невараларнинг орзу-ҳаваси ҳаётимизни файзга тўлдирарди.

Ҳар бир хонадонда қувончи, ташвишли кунларнинг бўлиши табиий. Отамиз бизга оилани эркак киши таъминлаши керак, деб ўргатганлар ва бизни ёшлигимиздан шунга тайёрлаб борганлар. Касб-хунарнинг яхши ёмони йўқ. Эл-юртга, одамларга нафи тегадиган ҳар бир ишда барака бор. Аёлнинг тежамкор, оқила ва зийраклиги туфайли эркакнинг топгани рўёбга қававеради. Умр йўлдошим Раънохон билан уч ўғил, бир қизни вояга етказдик. Болаларимиз ҳаммаси олий маълумотли. Ҳаётда ўз ўрнини топишди. Ҳозир тўрт нафар неварамиз бор. Бир-биридан ширин. Зийрак, тиллари бурро. Бири онамизга ўхшаса, яна бири бувимизни ёдга солади. Раънохон билан турмуш қурганимизга 32 йил бўлибди-ю, ҳалигача бирор марта сен-менга бормабиз. Бунинг учун қайнонамдан миннатдорман. Хонадонимиздаги тинчлик-хотиржамлик у кишининг аёлимага берган тарбияси туфайлидир. Кейинги пайтларда айримларнинг молпарастликка ружу қўйиши, тўйлардаги ортиқча дабдабаозликлар туфайли нотинч оилалар кўпайди. Бу ҳам аслида тарбияга бориб тақалади. Агар ота-она маънавиятли, маърифатли бўлса, фарзандининг хунар ўрганиши, касб-корли бўлишига ёрдам берса, оилалар мустаҳкамланаверади.

— Санъатдан тоғналарингиз?..

— Мен шу йўлда юриб, халқимнинг улуғлигини англадим. Дунёнинг йиғирмага яқин мамлакатларида ижодий сафарларда бўлдим. Концертларда тингловчилар миллий санъатимизнинг қанчалар бой ва сержило эканига қойил қолганига кўп бор гувоҳман. Тилимизни тушулмаган, кўшиқнинг маъносини англамаган бўлсалар-да, халқона оҳанглариимиз жилоси уларнинг юрагини забт этганини кўп кузатганман. Хорижда концерт бераётганимизда йигит-қизларимиз жаҳон мусикаси намуналаридан ҳам ижро этиб, тингловчилар эътирофига сазовор бўлишади. Шундай кезларда нафақат миллий, балки жаҳон халқлари санъатини ҳам қадрлайдиган, уни маҳорат билан ижро эта оладиган санъаткорларимиз борлигидан фахрланаман. Биз ана шундай юксак салоҳиятли халқнинг фарзандларимиз.

“Оила ва жамият” муҳбири
Ҳамроҳон МУСУРМОНОВА
суҳбатлашди.

БАНД, БАНДИ ВА БАНДА — бу уч сўзнинг ҳам ўзаги битта бўлиб, “боғламоқ” деган маънони англатади. Хуллас, уч сўзнинг туб моҳиятида ҳам боғланганлик мазмуни ётади.

Бойқаронинг қалпоғига қадалган жиғанинг олтин банди қуёшда ёнарди.

Ойбек

Мен ҳозир бир иш билан бандман.

Журналдан

Сарбозлар ўн чоғли кишини банди қилиб, Хивага ҳайдаб кетдилар.

Саъдулла Сиев

Тангри ўз бандалари орасида ғайратлисини ёқтиради.

“Ҳадис”дан

БҮЙДОҚ ВА ЯЙДОҚ — “Бўйдоқ” ва “яйдоқ” сўзлари гарчанд мазмунан бир-биридан йироқ бўлса-да, уларнинг ясаилишида яқинлик бор ва бу яқинлик икки сўзнинг ҳам туб илдизини англашга ёрдам беради. “Яйдоқ” сўзи эгар-жабдуқсиз, яланғоч отга нисбатан ва ўт-ўлан ўсмайдиган жойга нисбатан ишлатилади. Ўзаги “бўй” бўлган “бўйдоқ” сўзи эса, уйланмаган, сўқча-бош маъносини ифодалайди.

Бўйдоқнинг ақли икки қўзида.

Мақол

Тўрткўл десам, Нукус қалъам соғинтирар,
Чимбойдаги яйдоқ далам соғинтирар.

Султон Акбарий

АСКИЯ — бу сўз асли “закий”, “закия” сўзидан келиб чиққан бўлиб, “закийлар”, “зийраклар” деган маъноларни англатади. Аския ўзбек халқ оғзаки ижодининг бир жанри бўлиб, унда сўз ўйинига қўчирилган асосланган ҳолда икки ёки ундан ортиқ кишилар ёки тарафлар мусобақалашадилар.

Фарғонадан келган аскиячилар байрамни жуда қизитиб юборишди.

Газетадан

ВАССА — Оқтоғ ёлаларида бир томони ясси, иккинчи томони дўнг қилиб тайёрланадиган, иморатнинг тўсинлари устига зич қилиб, кўндаланг териладиган қалта таёқча, тоқи “васса” деб аталади.

Қурбон шифтга, васса-ларни кўрмай, тикилди.

Шукур
Холмирзаевнинг
“Қилқўприк” романидан

Эшқобил ШУКУР
тайёрлади.

Шеър азиз олам аро

САЛОМ АЙТГИМ КЕЛАР
СЕНГА САБОДАН

С.С.

Зебо РАХИМОВА

Соҳира юрагим, сенга саломим,
тонг билан уйғонган тилимдан салом,
ялтироқ ҳарфда ёзилган номим,
ҳам содда, тортиноққоқ дилимдан салом.

Тафтини туйгандим, салом кўнглингга,
қора кўзларимнинг олмаси билан,
салом, ҳей, сафарга чиққан йўлингга,
тақдирнинг шу бели толмаси билан.

Боладай ечиблиб йўргакдан чиққан
ям-яшил япроқнинг рангидан салом,
далада очилган хил-хил чечакнинг
болари чанглатган чангидан салом.

Тонг нури тушганда титраган шабнам,
ё чинни жаранги ҳарфича салом,
жонимдан ортиқроқ суйганим калом —
Аллоҳ ризолигин шарҳича салом!

Мудраган лабингга ёйилган кулгу,
жилмайган чехрангга саломим яна,
уйғон,

уйғона қол,

қон-қонимизда

тириклик қилмоқда, ахир, тантанана.

Субҳидам, дарахтда шақиллар ҳаққа,
салом, кўнглим тортиб эшик қоққан зот,
Худо хоҳласа, бас, қолмаймиз якка,
то сўнгги кунгача
АССАЛОМ, Ҳаёт!

* * *

Шафтолилар гуллади қийғос,
гул айирои ёғлама ўрик,
барг остидан мўралар ғилос,
чумолилар инида кўрик.

Бахт бўйидан бошинг айланар,
дил дунёга очилган эшик,
қалб тўрида соғинч аллалар
ишқ ва армон беланган бешик.

Ҳар юракда хурланар ҳаёт,
жизиллайди туйғунинг тафти,
гулкосада иффор таратар
тирикликнинг беармон бахти.

Қора тоғлар чиқаради мурт,
майсаларнинг юзларида нам,
сенинг олтин туяроғингда, юрт,
гуллаб ётар ҳатто темир ҳам!...

Салом айтгим келар сенга сабодан,
яқинроқ туюлгим келади гулга,
булбул нафас олган кўм-кўк ҳаводан
кўнглимга ям-яшил умидлар тўлган.

Ғунчалар қимтинар лабида учқун,
сайроқи жилғалар киради тилга,
боқ,
борлиқ ўхшайди нақадар бугун
севиб қолган дилга,
севилган дилга.

Тўғайлар кўёшга беради хабар —
далалар севинар кўнглига ўхшаб,
довонда долалар дунёга келар,
қирда қизғалдоқлар ғиламлар тўшаб.

Кўнглимга ям-яшил умидлар тўлар,
булбул нафас олар кўм-кўк ҳаводан,
гулларга яқинроқ туюлгим келар,
салом айтгим келар сенга сабодан...

* * *

Эсди хур боди сабо,
қор, изғирилар тиндилар,
томда иши боғлаган
шаффоф ҳаволар синдилар.

Депсиниб депсанга чиққан
бойчечак, кўклам қизи,
яшнаган рангинг сариқ,
эй, кўкрагингда ғам изи.

Тиш ёриб қуртак ниҳон
сиррини ошкор этди, хуш,
хушқилиқ бодига кулган
сирридан ор этди, хуш.

Кўзларимга тозагул
эккан наҳорим қайдасан?!
Шу чаман орзусини
чеккан баҳорим қайдасан?!

Муждалар истар муганиий
болари алфозидан,
ким омон тоғай, қутулгай
каж муҳаббат нозидан.

Ҳақ азал асроридан
ҳамрозини огоҳ этар,
хоҳлагани бор этар,
хоҳлагани хор этар.

Кўксима эй тозаруҳ
эккан наҳорим ишқ аро,
шу чаман орзусини
чеккан баҳорим ишқ аро,

Ғунча лаб ёрмай туриб
қон қусди кўнглим, рози бўл,
минг таманно тош қўйиб
келган баҳорим, рози бўл...

ҚОВОҚДАГИ САРҒИШ
ДОҒЛАР ХАВФЛИМИ ?

Республика ихтисослаштирил-
ган Дерматология ва Венерология
илмий-амалий тиббиёт маркази
шифкор-дерматологи Адолат
ХУДОЙБЕРГАНОВА шарҳи:

— Ёш ўтиши билан организмдаги
ҳар хил ўзгаришлар туфайли баъзи
одамларнинг юз терисида доғлар,
хавфсиз ўсимтачалар (холлар), па-
пилломалар ва қовоқ устида нўхат-
дек сарғимтил пуфакчалар чиқиши
мумкин. Қовоқ терисидан бироз кўта-
рилган, думалоқ ёки овал шаклида-
ги, пуфакчали доғлар — қовоқ ксан-
телазмаси дейилади. Уни қўл билан
силаганда юмшоқ ва оғриқсиз. Ксан-
телазма бошланғич ривожланиш дав-
рида оч-сарик доғ кўринишида бўлиб,
қиска вақтда катталашиб, пуфакча-
ларга айланади. Бу пуфакчалар
ёғлардан, яъни холестерин, холесте-
рин эфирлари, триглицерид, фосфо-
липид моддаларидан иборат. Шу
моддалар туфайли ўзига хос сарғим-
тил рангга киради. Ксантелазма фа-
кат кўз соҳасида, яъни кўз қовоқла-
рида ривожланади: аввал бир тараф-
да, кейинчалик иккинчи тарафда сим-
метрик жойлашади. Айрим ҳолларда
улар бирданга иккала қовоқда
ҳам ривожланиши мумкин. Кўпинча
кўзнинг ички найзасида жойлашади
ва пастки қовоққа нисбатан юқори
қавоқда тез кўпаяди. Ксантелазма
пуфакчалари катталашгани сари бу-
тун қовоқ сатҳини эгаллаши мумкин.
Кам ҳолларда симметрик кўринишга
эга бўлиб, ҳам пастки, ҳам юқори
қовоқларда ривожланади. Тананинг
бошқа қисмларида ривожланган ёгли
пуфакчалар эса "ксантомалар" деб
аталади.

Ксантелазма кўз қобигида жой-
лашса-да, қовоқнинг фаолиятини
бузмайди, инсоннинг кўриш қобили-
ятига ножўя таъсир этмайди. Айрим
ҳолларда ксантелазма ҳам пастки,
ҳам юқори қовоқларни тўлиқ эгалла-
ши натижасида, пуфакчалар ҳажми
катталиги ва оғирлиги туфайли,
қовоқларнинг бироз осилиб қолиши-
га сабаб бўлиши мумкин. Бундай
нохушлик сабаби — беморнинг ши-
фокорга вақтида мурожаат қилмас-
лиги ва касалликнинг узоқ давом
этишидир.

Бу касалликнинг келиб чиқиши,
ривожланиши ҳали-ҳануз охиригача
аниқланмаган. Унинг нима учун ай-
нан қовоқ териси атрофида ривож-
ланиши бутун дунё олимлари томо-
нидан ўрганилмоқда, шу қаторда биз
ҳам изланишлар олиб бормоқдамиз.

Ксантелазманинг ривожланишидаги
асосий сабаб бу организмда ёғлар
алмашинувиининг бузилиши, яъни
дислипидемия ҳисобланади. Қонда-
ги ёғлар, яъни холестерин, тригли-
церид, липопротеидлар миқдори
ошиши натижасида қовоқ атрофида
ёғларнинг тўпланиши кузатилади.
Дислипидемия бирламчи ва икки-
ламчи бўлади. Бирламчи дислипи-
демия эса инсон ҳаёти давомида
қилувчи генлар мутацияси туфайли
келиб чиқади. Иккиламчи дислипи-
демия эса инсон ҳаёти давомида
ортирилади. Унинг ривожланиши —
ошқозон-ичак (гастрит, сурункали
энтероколит, панкреатит), жигар ва
ўт пуфаги (сурункали гепатит, холе-
цистит, ўт пуфаги тош касаллиги),
бўоқ беги касалликлари, қандли
диабет, аёлларда гормонал ўзгариш-
лар (миома, менопауза даври), су-
рункали ёки кучли асаб зўриқиши
(стресс), нотўғри овқатланиш, тама-
ки маҳсулотларини чекиш, камҳара-
катлилик натижасидандир.

Ксантелазма 30-50 ёшлар атро-
фидаги инсонларда кўпроқ учрайди.
Аёлларда эркакларга нисбатан
кўпроқ кузатилади. Бунинг боиси
аёлларда ёши ўтгани сари содир
бўладиган физиологик гормонал
ўзгаришлардир.

Ҳозирги вақтда ксантелазма кри-
одеструкция, электрокоагуляция, ла-
зеротерапия (CO₂ — лазер, аргон ла-
зери, Erbium:YAG), кимёвий реаген-
тлар (моно-, би-, учхлоруксус кисло-
талари) каби усуллар ёрдамида да-
воланади.

Ксантелазманинг олдини олиш
учун даставвал, тўғри овқатланиш,
яъни таркибида холестерин кам та-
омларни истеъмол қилиш керак. Ҳас-
талиқка наслий мойиллиги, яъни яқин
қариндошларида ксантелазма бор
инсонлар албатта, қонда ёғлар миқ-
дорини аниқлаб, шифокорга мурожа-
ат қилишлари зарур. Стрессни бар-
тараф этиш ҳам касалликнинг олди-
ни олиш чораларидан бири. Ички
аъзолардаги касалликларни вақтида
даволаб, дислипидемия ва ундан ке-
либ чиқадиган ксантелазмадан қуту-
лиш мумкин.

Шаҳноза РОФИЕВА
ёзиб олди.

РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА

«ЎКТАМХОН-НУР» ўқув маркази

қуйидаги ўқув курсларига тақлиф этади:

Тикувчилик — 3 ой.
Тўй ва оқшом либослари — 1-2 ой.
Аёллар костюм-шими, плаш-пальто — 1-2 ой.
Ҳамшира — 6 ой. (4 ой ўқиш, 2 ой амалиёт).
Ҳамшира (тезкор) — 3-4 ой (амалиёти билан).
Тиббий массаж — 3 ой (2 ой ўқиш, 1 ой амалиёт).
Торт ва пишириқлар — 2 ой.
Олий торт безатиш курси — 1 ой.
Уйғур, Европа таом ва салатлари — 2 ой.
Жаҳон таомлари — 2 ой.
Аёллар сартарошлиги — 3 ой.
Тўй ва оқшом турмаклари ва макияж — 1 ой.
Бухгалтерия ҳисоби — 3 ой (0 дан балансгача).
Элита парда ва чойшаблар тикиш — 1 ой.
Элита парда ва чойшаблар тикиш олий курси — 1 ой.

Бичиш-тикиш, моделлаштириш ва малака ошириш — 1 ой.
Сартарошлик — 2-3 ой (ўғил болалар учун).
Тирнок, киприк ўстириш ва дипеция — 1 ой.
Каштачилик — 3 ой (машинкада вышивка).
Тўқувчилик — 3 ой.
Инглиз тили — 3 ой, рус тили — 3 ой, турк тили — 3 ой,
корейс тили — 3 ой.
Бисер, яъни матога мунчоқли безак тушириш — 2 ой.
Декоратив гул ясаш — 1 ой.
Сарпо кути ва саватлар ясаш — 1 ой.
Бисердан гуллар, дарахтчалар ясаш — 2 ой.
Карвинг (мева ва сабзавотлардан композиция ясаш) — 3 ой.
Компьютер сабоқлари — 2 ой, Интернет — 1 ой.
Барчаси амалиёти билан. Ётоқхона бор.

Ўқиниш тугатганларга ДИПЛОМ берилади.

МАНЗИЛ: Юнусобод тумани 3-мавзе 1-уй, 31-хона. МЎЛЖАЛ: Юнусобод деҳқон бозори бош тарафи орқасида.
Тел: (8371) 221-17-95, 221-77-72, +99894 678-50-30 225-97-93 (18⁰⁰ дан 22⁰⁰ гача).
ФИЛИАЛ МАНЗИЛИ: Яшнобод тумани Фарғона йўли кўчаси 4-уй, 40-хона. МЎЛЖАЛ: Қўйлик кийим бозори рўпарасида.
ТЕЛ: (8371) 295-97-82, +99894 678-50-30 (кундузи) Хизматлар лицензияланган

БИР ҲОВУЧ ДУР

Ўзига берилган — нодон-
дир. Ўзини безаган — хушрўй
сатангдир. Ўзини тортган —
панд еган, мағрурланган —
лаънат остида қолган.

* * *

Такаббурлик — шайтон
иши, ўзини катта олиш — но-
дон иши. Мутакаббир тенгқур
дўстлари олдида таънада
қолади, Тангри олдида мар-
дуд ва малъун...

"МАХБУБ УЛ-ҚУЛУБ"дан

**Комила опанинг
хикояси:**

— Анчадан бери ёлғизгина опасидан бўлак ҳеч кими йўқ Ботирнинг тақдири мени жиддий ўйлантирарди. Уни институтда дарс бериб юрган кезларим таниганимман. Юриш-туриши, талабалар орасида ўзини оғир, босиқ тутишдан мулоҳазали йигит экани сезилиб турарди. Курсдошларининг айтишича, у қўшимча машгулотларга қатнашмай, дарслар тугаши билан қурилишга ёки темир йўл вокзалига шошиларкан.

Унинг оилавий аҳволи оғирлигини эшитиб, чин дилдан ёрдам бергим келди. Бир куни гап орасида нуфузли идоралардан бирига жойлаштириб қўйишим мумкинлигини айтдим. У хурсанд бўлиб кетди. Ботир у ерда меҳнатқилиги ортидан раҳбарлар эътиборига тушди. Институтни тугатгач, ўша корхонада уни ишга олиб қолишди. Кейинчалик қиёматли опа-ука тутиндик.

Ўшанда аянчли ҳаёти ҳақида бор ҳақиқатни ўзидан эшитдим.

— Опажон, яхши эслолмайман, ёшлигимда онам оғир хасталикка чалиниб оламдан ўтган экан, — деди кўзларида ёш ҳалқаланган. — Кейин дадам ичкиликка берилган. Амаки, амаю холаларим ҳам бизларни ўз холимизга ташлаб қўйишган. Эсимда, опам иккимиз дадамнинг кўчадан келишларини юрак ҳовучлаб кутардик. Опам ўй ишларидан тортиб, нонга пул топишни ҳам эпларди. Маҳалладаги хотинлар уни ўй йиғиштириш, мева териш, кир ювишга чақириб кетишарди. Мен доим опамнинг ёнида юрардим.

Ўша пайтларда ота-онани бор, дадаси ичмайдиган ўртоқларимга шунақа ҳавасланардимки, катта бўлсам, умуман ичмайдиган яхши ота бўламан, дердим ўз-ўзимга. Опамни қўриб, баттар эзилардим. Уни бирон марта ўртоқларига қўшилиб ўйнаганини кўрмаганман. Кўп ишларди.

Иккинчи синфда ўқиётганимда, маст-аласт юрган дадамни кўчада машина уриб кетди. Бир ҳафта касалхонада ётиб, сўнг жон берди. Амаким дадамни сўнгги йўлга кузатишда бошқоқ бўлди, маъракаларини ўтказди. Орадан икки ой ўтгач, опам иккимизни Тошкентга олиб келиб, махсус интернатга жойлаштириб кетди. Энг кизиги, амаким биз яшаб турган ҳовлига эгалик қилиш учун шундай йўл тутганларини кейинчалик тушуندим...

Ботирнинг айтишича, опаси мактабни битиргач, бир кампирниқиди аяшаб, фабрикада ишлай бошлабди ва укасини ҳам ўзининг ёнига олиб келибди. Ҳалиги онахон жуда инсофли, диёнатли экан. Уларнинг кўнгли яримлигига раҳми келибди шекилли-да, ижара ҳақиям олмасдан, аксинча, топан-тутганини ўртада баҳам кўраркан. Ўзининг ёлғизгина ўғли бўлиб, у ҳақ ороқда яшар, ҳар келганида онасини йиғлатиб, йиғиб қўйган пулларини олиб кетар экан. Ота-она меҳрмга тўймаган икки муштирап опа-ука ва ўз туққан бола-

сидан меҳр кўрмаган онаизор бир-бирларига ҳамдард, суянч бўлибди.

"Бу дунёда ёмонлардан кўра яхшилар кўпроқ, — дерди ҳар доим Ботир мен билан гаплашиб қолганида. — Жондай яқин бўлган амакимиз уйимизни тортиб олган бўлса, бегона бир кампир бизнинг бошимизни силади, бошпана берди. Ҳатто бир куни кўни-қўшнларини чорлаб, уларнинг гувоҳлигида опамга уйини васият қилишини айтганида йиғлаб юбордим. Орадан кўп вақт ўтмай, саксонни қоралаган онахон тўсатдан бандаликни бажо келтирди. Ўғлини телефон қилиб чакирдик, келмади. Охири маҳалла-қўй кўмагида қабрга ўз қўлим билан қўйдим. Ўшанда худди ўз онажоним-

Ботирни ишхонасига бир неча марта йўқлаб борганимда бошлик билан кўришган эдик. Жуда одамоҳун, саховатли киши эканлиги сезилиб турарди. Менинг бу етим болага боғланиб қолганимни сезган Акбарали ака кейинги гал кўришганида мени ҳузурга чорлаб, Ботир ҳақида қўйиниб гапирди ва унга берган қарзидан кечганлигини айтиб, хайрлашаётганимда: "Комила опа, очиги, шу йигитнинг ёлғизгина опаси ва сизу мендан бошқа ҳеч кими йўқ, тўғрими, анчадан бери бир гапни сизга айтолмай юрардим, Ботирни ўзимга қўёв қилсам, нима дейсиз? Бу гапни ҳозирча ҳеч ким эшитмасин, илтимос. Аввал қизимни кўринг, гаплашинг, кейин бирга учраш-

ҲАЁТТЕГИРМОН ЭКАН

дан яна айрилиб қолгандек, анча вақтгача бу жудоликка кўниқолмадим. Кунларнинг бирида бедарак кетган тошмеҳр ўғил келиб, бизларни бу ўйдан чиқиб кетишимизни талаб қилди...

Ижарага бошқа уй топдик. Ўшанда институтда ўқирдим. Қўтилмаганда опамнинг саломатлиги ёмонлашди. Шифокорлар унинг юраги хаста эканлигини айтишганида аламдан дунёга сиғмай қолдим. Тажрибали профессорларга кўрсатдим, лекин улар вақт ўтганини, Мукаррам опамнинг ҳаёти ҳавф остида эканини менга очик айтишди. Қандай қилиб бўлса-да, унга ёрдам беришга уринардим. Бир куни корхонамиз раҳбари мени ҳузурига чақириб, қўлимга анчагина пул тутқазди. Шошиб қолдим. "Керакмас, ака, минг раҳмат, қарзга бўлса, майли, оламан", дедим. У киши елкамга қўлини қўйганча: "Ботиржон, топганда берарсиз", деб қўйди. Қимматбаҳо укол-дориларнинг таъсири бўлди шекилли, опамнинг аҳволи анча яхшиланди. Бирок...

...Бир куни Ботирнинг опаси мени ёнига чақиртириб: "Опажон, сиз ҳам бизга жондай азиз инсон бўлиб қолдингиз. Менинг ўзим бош бўлиб укажонимни уйлантирмоқчи, насиб этса, болаларини кўтариб катта қилмоқчи эдим. Билмадим, шундай ёруғ кунларни кўриш насиб этармикан, у ёғи Аллоҳга аён. Утинчим, сиз Ботиржонга меҳр беринг, опалик қилинг", дея қучоқлаб йиғлади. Энди билсам, раҳматли Мукаррам умрининг шамдай сўниб бораётганини аллақачон сезган экан. Бир ҳафтадан сўнг дунёдан ўтди.

тирсангиз", деб қолди. Ўша куннинг эртаси ўзим қиз билан кўришдим. Одобли, оғир-босиқ ва камгап экан. Институтни битириб қайсидир корхонада ишларкан. Эртаси куни Ботирга ҳалиги қизининг қимлигини айтмасдан, секин маслаҳат солдим: "Укагинам, анчадан бери бир номзодни келинликка танлаб юрардим, бугун учрашсак", дея кечкурун кафега таклиф қилдим. Қиз айтилган вақтда дугонаси билан келди. Уларни таништиргач, мен дугонаси билан ниманидир баҳона қилиб айлانгани кетдик... Орадан бир ҳафта вақт ўтди. Энг кизиги, Ботир қаттиқ севиб қолганди!

Бир кун учрашиб қолганимизда кулимсираб:

— Комила опа, қизиқсиз-а. Билган-мидингиз, нега менга бир оғиз айтмадингиз? Ахир, Нигора бошлиғимизнинг қизи экан-ку! — деди.

— Нима бўлибди, буни тақдир дейдилар!

— Йўғ-е, энди ўзимни жуда ноқулай сезаяпман. Кимсан, Фалончиевич, гулдек қизини мендек бир етимга берармиди? Кимлигини билмаса ҳам майлиди...

— Укажоним, муҳаббатнинг кўзи кўр бўлади, дейдилар. Тўйга тайёргарлики бошлайлик энди. Совчиликни ўзим боғлайман. Мукаррам менга ўзингиз тўйларида бош бўлинг, ана шунда рўҳим ором топади, дея васият қилган эди...

Жуда чироили тўй бўлди. Келинни Ботирнинг ижара уйига туширдик. Бир ой ўтар-ўтмас, Ботир бошқа бир таш-

Тақдир сўқмоқларида

килотга раҳбарликка тайинланди. Бу ўзгаришда қайнотасининг аралашганини аниқ билардим. Сабаби, унинг ўзи тиришқоқ ва интилувчан эди. Бир йил ўтиб-ўтмай, келин-қув ёлғиз иккиси алоҳида уй сотиб олишди.

Ботирнинг ҳаётдан мамнунлигини ўйлаб, кўнглим таскин топарди. Опасининг руҳи олдида ҳам юзим ёруғдай туюларди. Аммо бу бахт тағида бахтсизлик яширинганини қайдан биллиман. Орадан тўрт йил ўтган бўлса-да, улар бефарзанд эди. Келинга ҳам бир неча марта гап солдим, негадир сир бой бермади. Билардим, ҳар хил баҳонада уларниқиди тез-тез кўнглисизлик рўй бериб турарди. Бир куни кечкурун Ботир сим қоқиб, шошилини кўришимиз кераклигини айтди. Борсам, руҳсиз, беҳол ўтирар, стол устида эса яримлаган бир шиша ароқ турарди. Юрагим шув этиб кетди. Агар бу йигит ичкиликка ўрганса, ҳаёти барбод бўлиши шубҳасиз эди.

— Ука, фарзанд билан давлатнинг кечи йўқ. Ҳадеб сиқилаверганинг билан фойдаси йўқ...

— Ҳэ, ўша фарзанднинг ҳам, давлатнинг ҳам...

Биринчи марта Ботирнинг оғзидан ёмон гап чиқди. У менга тик қаради. Қизарган кўзларида ёш айланди.

— Эҳтимол, дунёдан бефарзанд ўтарман, лекин гуруримни синдириб ўтмоқчи эмасман, опа! — деди у алам билан.

— Тинчликми ўзи? — кўнглим нимадир ёмонлиқни сезарди.

— Хотиним... тутиб олдим...

Биров устимдан бир пақир муздай сув қўйгандек титраб кетдим.

— Нима?!

— Мендан бола бўлмасмиш, ажралиб кетмаслик учун яширинча шундай йўл тутганмиш! Бўлди, яшамайман, талоғини бердим!

У ишдан бўшаб узокроқ вилоятга ишга киришга ёрдамлашим учун мени чақирган экан. У энди бу катта шаҳарда яшашни истамасди. На илож, йўлдан қайтаролмадим. Икки кундан сўнг қўлида битта кичкина сумкача, костюмини елкасига ташлаганча поездга жўнаб кетди. Хайрлашаётганида: "Опажон, бу ҳаёт тегирмон экан, ундан кимдир бутун чикарган, кимдир яримта, яна биров эса... Насиб этса, менинг ўзим сизни излаб топаман, барибир бахтли бўламан!" дея пешонамдан ўпиб хайрлашди...

Олти йил деганда, собиқ курсдошлари орқали унинг изини топдим. Шўқри, бир шаҳарда бош архитектор бўлиб ишлаётган экан. Уйланибди. Икки нафар фарзанди бор экан. Бирок...нимасини айтайин, унинг аянчли қисматида менинг ҳам айбим борлиги учун ҳалигача ўзимни кечиролмаяпман.

Шахло ТОШБЕКОВА
ёзиб олди.

**Бошим кўп айланади,
қўзим олди қоронғилашиб,
ўзимни беҳол сезавераман.
Бу камқонлиқнинг белгиси
эмасмикан?**

III. Носирова.

**Шифокор,
педиатр —
Махмуда
НУРМУҲАМЕДОВА
шарҳи:**

— Камқонлик — қонда эритроцитлар сони ва гемоглобин миқдори камайиши билан белгиланадиган касалликдир. Танада темир моддаси, витамин В12, фолат кислота етишмаслиги оқибатида бу хасталик пайдо бўлади.

КАМҚОНЛИКНИНГ ДАВОСИ

Бундай ҳолатда бош айланиши, кўз тиниши, юрганда ҳансираш, тез чарчаш, юракнинг бетартиб уриши, тери қуруқлашиши, шунингдек, тову ва қўл панжа терисининг ёрилиши, тирноқларнинг этга ботиб, синувчан бўлиб қолиши, сочларнинг кўп тўкилиши, таъм ва ҳид билишининг сусайиши каби аломатлар сезилади. Камқонлик билан оғирган бемор кесак, бўр, оҳак, оёи шамси сингариларни ейтишни истайди. Бензин, керосин, лой хидларини ҳуш кўриши

мумкин. Хотира пасайиши, иш қобилиятининг сусайиши, иштаҳанинг йўқолиши ҳам бу хасталик бошланаётганидан далолат беради.

Камқонлиқнинг олдини олиш учун кўпроқ темир моддасига бой бўлган озиқ-овқат маҳсулотлари истеъмол қилиш тавсия этилади. Гўшт ва балиқ маҳсулотлари, табиий сабзавотлар билан истеъмол қилинса, организмга сўрилиши тезлашади. Ловия, жўхори, нўхот, мош ҳам темирга бой маҳсулотлардан ҳисобланади. Дуккакли, ёрма маҳсулотлари ҳам касаллиқнинг олдини олиш ва бартараф этишда ёрдам беради. Бироқ уларнинг устидан қора чой, қаҳва, какао ва сут маҳсулотлари ичиш мутлақо ярамайди. Чунки бу ҳолатда темир моддасининг танага

Биласизми?

сўрилиши сезиларли даражада камаяди.

Бундан ташқари кўпроқ пиёда юриш лозим. Эрталаб ва уйкуга ётишдан аввал бадантарбия билан шуғулланиш ҳам мақсадга мувофиқ.

Бундай пайтда ёғли таомдан кўра, қўй гўшtidан тайёрланган қайнатма шўрва фойдалидир. Чунки гўшtdаги турли фойдали элементлар таомга сингиб, витаминга бой овқатга айланади.

Латофат САЪДУЛЛАЕВА
тайёрлади.

КЕРОСИНЧИ “ТАБИБ”

АЙРИМ СОДДА, ГЎЛ ВА ТИББИЙ САВОДХОНЛИК ДАРАЖАСИ ЕТИШМАЁТГАН
КИШИЛАРНИНГ ИШОНЧНИ СИУИСТЕЪМОЛ ҚИЛМОҚДА!

Бир ой аввал кўлимга “Халқ табобати “Гайнер” дориси” деб ёзилган варақа тушиб қолди. Эринмасдан танишиб чикдим. Маълумотномада қайд этилган “мўъжизавий” “ГАЙНЕР” дорисига шу даражада таъриф берилганки, бу қоғозни ўқиган одам беихтиёр айрилган манзилга — “халоскор” табиб ҳузурига шошилиши турган гап.

Бир варақ — икки бетлик “Реклама” қоғозини тайёрлаганларнинг саводхонлигига алоҳида тўхталиб ўтириш шарт эмас. Чунки келтирилган баъзи факт ва тавсиялар пала-партиш, жумлалар пойинтар-сойинтар. Лекин “чорлов” жуда пухта, ўйлаб тўқилган. Ўқиган одамни матн эмас, аксинча ўзини қийнаётган дардга даво топиш истаги қизиқтиради ва...

Хуллас, кўлимдаги маълумотномага кўз югуртириб, унинг манзили, даволаш усули, шогирдлари ва беморлар хусусида етарлича маълумот олдим, бироқ негатори бу нарсалар камдек туюлди. Қоғозда номи ва телефон рақами зикр этилган қашқадарёлик табиб Бобомурод Бегмировга кўнғироқ қилдим...

ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ СУХБАТДАН ПАРЧА

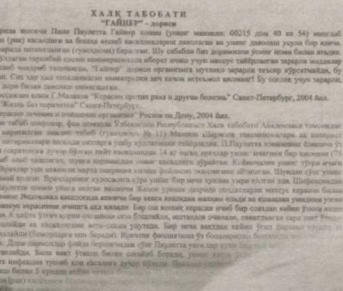
— Хўш, эшитаман сизни?
— Сизнинг усулингиз қандай касалликларга даво бўлаяпти?
— Газетданмисиз... Ўзим етмишга кирганман. Менга орқичка бошогриқнинг кераги йўқ. Битта-иккита келганларга маслаҳат бераман.
— Лицензиянгиз борми?
— Бор...
— Ким томонидан берилган?
— “Меҳр-шафқат ва саломатлик” жамоат фонди томонидан “халқ табиби” деган кнжика берилган.
— Сир бўлмаса, бу даволаш усулини қачон, кимдан ўрганганиз?
— Ўзим дўхтирман.

— Тушунарли, лекин керосин билан даволаш галати-ку.

— Ҳа, бу ўша Пани Паулетта Гайнер хоним методи бўйича-да. Польшаллик бор-у. Малахов, Казиминнинг китоблариям бор, интернетда бор. Энди бутун жаҳонда шугулланишпти-ку, битта мен эмас. Андижонда профессор Аскарлов. Наманганда Маннон Шарипов бор.

— Бобомурод ака, турли хил касалликларни битта керосин билан даволаш тўғрими?

— Энди бу, ҳаётда исботланганда. Масалан, Гайнер хоним ўзи саратон бўлган. Даволайман деб, ўзи ичиб ҳам саратонни, ҳам қўшимча бошқа касалликларни ҳам даволаган. Кейин ўғли оқсон бўлган, уям яхши бўп кетган... Бу халқ табобати, медицинамас. Ибн Сино бобомиз ҳам чечакка қарши даво сифатида оқ нефтдан фойдала-

нинг, деб ёзиб кетган. Ота-боболаримиз ундан молларнинг куртини туширишда фойдаланган. Медицинада ўн хил курт бўлса, ўн хил дори бериш керак. Бунинг битта ўзи ўн хил куртни туширади.
— Нохуш жиҳатлари ҳақидаям эшитдик-да?
— Салбий таъсири йўқ...
Яна ўша, “керосинчи табиб” тавсияларига кўз ташлайман: “Агар уни сиз уни ихлос билан истеъмол қилсангиз 120 дан ортқ хасталикларни даволайди ва соғайишига ёрдам беради. Кўп касалликларни олдини олади. Соғ одам ҳар йилда камида 5-10 кун ичиб қўйса фойдалан ҳоли эмас.
14 ёшдан катта кишиларга кечаси соат 2 дан 3 гача ичишга рухсат берилади, 4 кун кичик қошиқда, 6 кун катта қошиқда, 11 кун клизма маслаҳати олган ҳолда. Ошқозон 12 бармоқ ичагида яра ёки яллиғланиш бўлса, устидан кичик қошиқда обилипеҳа ёки семечка ёғи ичилади. Бошқа вақти ўрик шарбати билан оғиз чайқаб ташланади, ичилмайди”.

(Парчалар асл ҳолича келтириляпти)

Даволаш усулидаги хилма-хиллик, айниқса, ноодатийлик ҳар қандай кишининг эътиборини тортиши мумкин. Беихтиёр ана шу қизиқни уни табиб олдиға етаклайди. Ҳар қандай касаллиқни 10 кун ичида тузатиш, бифарзандлик, жигар циррози, “сарик”-гепатит, бош оғриғи, асаб тизими, бод сингари хасталикларни даволаш ҳақидаги ваъда-реклама ҳар қандай кишини шошилинч қорлаши аниқ. Лекин бу каби касалликларни бирдан даволашнинг илоҳи борми?..

Умида ГАЗИЕВА,
Қашқадарё вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари:

— Беморни даволаш учун лицензияга эга табибий муассасаси (давлатга қарашли ёки хусусий), шунингдек, олий маълумотли шифокор масъул ҳисобланади. Энди керосин билан даволашга келсак, шифокор

сифатида қуйидаги фикрларни билдирмоқчиман: авваламбор, якка тартибда халқ табобати билан шугулланиш учун лицензия бўлиши шарт. Ҳар қандай киши дуч келган жойда беморларни даволаши мумкин эмас. Тавсия этилаётган ҳар бир малҳамнинг рухсатномаси бўлиши, бемор уни қўллашдан олдин табибий текширувдан ўтиши, албатта, шифокор маслаҳати, тавсиясига биноан қабул қилиши зарур. Баъзи касалликларга керосин мумкин эмас. Қанча вақт, неча маҳал ичиш, касаллик турига мувофиқ унинг миқдори белгиланиши шарт. Ҳаммага бир хил миқдорда бериш нотўғри. Бунинг ортидан тошмалар топиши мумкин. Керосиннинг таркиби текширилиб, шифокор маслаҳати билан қабул қилинсагина мақсадга мувофиқ.

Юқоридаги табиб муолажаси бўйича эса деярли бир хил керосин ичиш, бир хил миқдор ва бир хил вақтга амал қилиши кузатилаётди. Аммо хасталиклар турли хил, бири-бирига ўхшайди, ўхшамайди. Фойдаси кўп, деган ҳар нарсани ичавериш ҳам соғлиққа нисбатан бепи-сандлик эмасми?!

Ҳабибулло ПАРДАЕВ,
Қашқадарё вилоят Давлат санитария-эпидемиология назорати маркази бош шифокори ўринбосари:

— Маълумки, керосин ўзида олтин-гугурт, азотли ва кислородли углеводородларни сақлайди. Унинг техник ва маиший тури мавжуд. Техник керосиндан асосан, реактив ёқилғи (авиакеросин) сифатида, маиший керосиндан эса ёритишда ҳамда унинг тозаланиши — халқ табобатида фойдаланиши қатор манбаларда келтирилган. Кейинги пайтда одамлар орасида авиакеросин билан даволаш ҳоллари учраётганлигини эшитапмиз. Авиакеросин техник керосин, у тозаланмаган ва унинг таркибида турли хил кимёвий моддалар, яъни углеводородлар инсон организмда биринчи навбатда жигарни, кейинчалик буйрак, нерв тизимини зарарлаши ва турли аллергия ҳолатларини келтириб чиқариши мумкин. Шундай экан, турли

ТАҲРИРИЯТДАН:

Хулосага шошилмайлик. Биз бу билан ҳеч кимни ёмоноптик қилмоқчи ҳам эмасмиз. Балки биз тилга олган нишонлик Бобомурод Бегмиров ҳам ўзича ҳақдор. Унинг ҳам кўнглида эзгулик аталмиш хайрли ният бордир. Ҳўш, унда айб кимда, дейсизми? Энг аввало, ҳамма хатолик сизу биздан ўтаяпти азизлар! Соддалик десак бўлмас, ҳамма бало табибий саводсизлигимиз ортидан келаёттир. Ёки ёлғонми, айтинг. Бўлмаса, биргина Китоб туманидаги катта бир қишлоқдан шу табиб ҳузурига борган фермер ҳам қишлоқларида Бобомурод табибнинг ўзи кўрмасдан бериб юборган неча ўнлаб шина идишлари, “реклама-қоғоз”ларини тарқатармиди. Ана сизга табибий маданиятсизликнинг бир кўриниши.

Бу дунёда соғлиқдан улуғроқ, қадрлироқ бойлик йўқ эканлигини ҳаммамиз яхши билимиз. Лекин ана шу муқаддас ақидасида амал қилишни ҳам ўрганайлик. Қаердан бирор сохта табиб ёки башоратчи чиқибди деса, ўша ёққа юзургандан кўра, кўзимизни каттароқ очиб, замонавий илм-фан сирларини, табибётдаги янгиликларни билишга қизиқайлик.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАНАЁТГАНДА:

Биз мақолани тайёрлаш жараёнида Б. Бегмиров ўзига лицензия ҳамда “халқ табиби” деган гувоҳнома берганлигини айтган вилоят “Меҳр-шафқат ва саломатлик” жамоат фондида ҳам кўнғироқ қилдик. Фонд раҳбари А. Ҳайдаровнинг изоҳлашча, керосин билан одамларни даволаётган бундай фуқарони билмас экан ҳамда ушбу ташкилот даволаш билан боғлиқ муолажаларни амалга ошириш учун махсус лицензия ва гувоҳнома тақдим этиш ваколатига эга эмас.

Янги руки: НОНФИКШН

Нонфикшн нима, деган савол туғилиши табиий. Бунинг маъноси реал воқелидир. Ҳар бир истилоҳни асл маъносиди қабул қилиб, ўзимизга тадбиқ этамиз. Нонфикшн, америкалик ҳамкасбларимиз яратган бир жанр бўлиб, янги журналистиканинг барча элементларини ўзида мужассам этгани, унда жамият учун муҳим бир муаммога ечим ахтарилиши, уйдирмага эмас, реал воқелика асосланиши билан аҳамиятлидир. Кўйда эътиборингизга ана шундай материаллардан бирини тақдим этамиз. Газетамизнинг кейинги сонларида ҳам муҳтарам ўқувчиға нонфикшнлардан намуналар бериб борамиз.

хил гап-сўзларга ишониб, ўз соғлигимизга бефарқ бўлмайлик.

Бахриддин Жавлиев:

— Умуртқа поғонамни компьютер томографиясида текширтирганимдан сўнг, шу жойда 0,6 см.лик чурра борлигини аниқлашди. Шифохона ва клиникаларда даволаниб, шифо топгандек бўлдим. Шу орада одамлардан Бобомурод табиб ҳақида эшитиб, излаб топдим. Лекин миқозлар кўп экан. Касалимни айтгач, “даволаш”ни бошлади: умуртқа поғонамни иккита таёкча билан босиб қўриб, бел қисмида бир нуқтани белгиледи-да, хонадаги бир кишига ана шу жойга керосин суртиб, тиш чўткасида ишқалаш кераклигини тушунтирди. Ёрдамчи дарров керосинни белимга суртиб, 10 дақиқа электр печкасига тутдириб, баданимни қиздирди. Муолажа тугагач, табиб яна икки кун шу маҳалда келишимни тайинлади. Аммо оғриқ зўрайса зўрайдики, пайсайдим. Зўрға уйимга қайтиб келдим. Охири юрولмай, тушакда ётиб қолдим ва муолажаларга бормадим. Хайриятки, нейрохирургнинг беминнат кўмаги билан юриш-туришим ўнгланди.

Г.Қосимова, Китоб тумани:

— Биз эр-хотин ўша табибга бордик. Хўжайинимга осмондан тушгандек, ошқозон раки деб, ташхис қўйди, менга эса ошқозон яллиғланиши. “Гайнер”дан ичдим. Икки кунча аҳолим яхшилانгандек туюлди. Учинчи кун ўзимни ниҳоятда беҳол сеза бошладим. Эрим эса тушқунликка тушиб, руҳий сиқилди. Охири Тошкентга келиб, малакали шифокорлар қўлида даволаниб, тузалдим. 20 минг сўмга сотиб олган керосинни ичиб, соғайиш ўрнига баттар бўлдим...

НУРБЕК тайёрлади.

БАХТЛИ БЎЛИШ ОСОН ЭМАС

Яқинда ҳузуримга Замирахон деган аёл келиб, сингисининг ўлигига қизини узатмоқчи эканлигини, лекин бунга укаси кескин қаршилик қилаётганини айтиб қолди. "Синглим бошқа вилоятда яшайди, йилда бир мартагина меҳмонга келса кўришамиз. Шунинг учун орамиз узилиб кетмасин деган ниятда опа-сингил ўзаро гаплашиб кўйгандик. Бу ёқда ҳўжайиним ҳам порози, кўрмайсанми, матбуотда, радио-телевизорда яқин қариндошлар ўртасидаги никоҳдан ногирон болалар туғилади, деб огоҳлантираётган бўлса. Нима керагин бор, қўй, орамиз узилиб кетмасин, деб оёқ тираб олган. Маҳалламизда опа-сингил қуда бўлган бир оилани биламан. Фарзандлари соппа-соғ-қу, сиз бунга нима дейсиз", деб сўради.

Мен сал кам элликни қоралаб қолган бу аёлга айнан ана шундай нотўғри қарашда юрган айрим ота-оналарнинг қасри фарзандларининг бахтсиз бўлиб қолишига, энг ёмони, нимжон, касалманд болаларнинг туғилишига сабаб бўлаётганини жонли мисоллар орқали тушунтирдим. Тўғри, бизнинг халқ биринчи навбатда қариндош-уруғларининг ҳурматини жойига қўяди. Тўй-томошаси уларсиз ўтмайди. Хатто баъзида шоҳқалоқлик, узокни кўра олмаслик оқибатида қудачилик муносабатлари ҳам ўрнатади. Бу ишнинг ортида албатта эзгу мақсадлар ётади. Лекин қариндошлик

ришталарини боғлаш қуда-андачилик билан белгиланмади-ку!

Замонавий тиббиётда турли тоифадаги қариндош-уруғлар ўртасидаги никоҳдан дунёга келадиган фарзандларда наслий ва ирсий касалликлар нисбатан кўп учраши аллақачон исботланган. Афсуски, юқоридаги мисолдагидек, "Бўлмаган гап, ана, фалончи тоғасининг қизига уйланган ёки амакисининг ўғлига турмушга чиққан, болалари соппа-соғ яшаб юрибди", деб бу оддий ҳақиқатни тан олгиси келмайди. Шуни унутмайликки, биринчи авлод вакилларида бирор хасталик юзага чиқмаган бўлса-да, кейингиларида бу хавфнинг пайдо бўлиши табиий. Наслнинг саломатлиги учун ҳар биримиз масъул эканлигимизни бир лахза эсдан чиқармайлик.

Оддий мисол: кўп йиллик иш тажрибам давомида яқин қариндошлар турмуши қуриб, кетма-кет ногирон, ақли норасо болаларни дунёга келтирганига гувоҳман. Уларнинг аксарияти бир умр ана шу йўл қўйилган дахшати хатолик учун ҳам жисмонан, ҳам руҳан азоб че-

киб яшайди. Қолаверса, аксарият ҳолларда бундай оилаларда маънавий муҳит ҳам соғлом бўлмайди.

Ҳўш, ушбу жиддий муаммага руҳий жиҳатдан ёндашадиган бўлсак, яқин қариндош билан қуда бўлиш ният қилганларнинг деярли кўпчилиги ўзларича: "Бегона хонадоннинг фарзандини яхши билмаймиз. Сингалмаган, шунинг учун кўз ўнгимизда ўсган жиянимни келин қиламан. Шунча йиллик топган-тутганларим бегонага қолмасин", деган хато фикрда бўлишади. Руҳшунослар фикрича, яқин қариндошлар қудачилик ришталари билан боғлангач, энди уларнинг ижтимоий роллари ҳам ўзгаради. Яъни, кечаги хола-жиянлар тўйдан кейин бирига қайнона-келин, қайнота-куёв кўзи билан қарай бошлашади. Тўйдан олдин жиянининг хатоларига эътибор бермаган аёл қайнона макomini олгандан сўнг келинини қаттиқроқ тергай бошлайди. Баъзан шундай бўладики, ораларидан қил ўтмайдиган қариндошлар муносабатлардаги келишмовчиликлар сабаб бир-бирлари билан юз кўрмас бўлиб кетишади. Бу каби ҳаётий воқеалар бизнинг фаолиятимизда ҳам кўп учрамоқда. Ана шундай вазиятда нафақат шифокор, мутахассис, ФХДё ходими, ёки маҳалла оқсоқоли, маслаҳатчи, балки ҳар биримиз ўзимизнинг тўғри фикримизни айтилайик.

Оила қуриш, бу умр савдоси, дейдилар. Халқона ибора билан айтганда, бахт ва бахтсизлик ораси бир қадам. Бу борада адашиш, шошилиш, хатоликка йўл қўйиш мумкин эмас.

Наргиза КАРИМОВА,
Зангиота туманидаги
2-сонли ФХДё
бўлими мудири.
Тошкент вилояти.

ЗИЁН ЎРНИ ҚОПЛАНАДИ

Ташкилотимиз раҳбари томонидан ноқонуний ишдан бўшатишга эдим. Давлат органларига қилган мурожаатларим натижасида иш жойимга қайта тикландим. Бироқ, ушбу вақт давомида одил маошисиз қолдим ва мурожаатларим юзасидан идораларга боришга сарф-харажат қилдим. Ушбу вақт давомида олмаган иш ҳақим ва сарф-харажатларни раҳбардан талаб қилишим мумкинми?

К.Абдуллаев,
Қизилтепа тумани.

Албатта, мумкин. "Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 26-моддасида жисмоний ёки юридик шахснинг аризаси ёҳуд шикоятни ана шу мурожаат бўйича қонунга хилоф қарор қабул қилган давлат органи томонидан қаноатлантирилган тақдирда, ариза ёки шикоят бериш ва уни қўриб чиқиш билан боғлиқ зарарнинг ўрни, аризани ёки шикоятни қўриб чиқиш учун тегишли давлат органининг талаби билан жойларга бориш муносабати билан қилинган харажатларнинг ҳамда ана шу вақт ичида йўқотилган иш ҳақининг ўрни мурожаат этувчига суд тартибида қопланиши ва суд тартибида маънавий зиён ҳам компенсация қилиниши мумкинлиги белгилаб қўйилган.

Саволга Навоий вилоят
адлия бошқармаси масъул ходими
М.БОЗОРОВ жавоб берди.

КЎЧМАС МУЛК ВА ГАРОВ

Кўчмас мулкларни гаровга (ипотекага) қўйиш тўғрисидаги шартномаларни тасдиқлашда нотариус нималарга эътибор бериши керак?

Н.Ғозиев,
Тошкент вилояти.

— Кўчмас мулкни гаровга (ипотекага) қўйиш тўғрисидаги шартнома шу мулк жойлашган ҳудуддаги нотариус томонидан тасдиқланиши лозим. Бундай шартномани нотариал тасдиқлаш пайтида нотариус ипотекага қўйилаётган мулк ипотекага қўювчи шахсга тегишли эканлигини, уни бошқа шахсга ўтказиш тақиқланмаганлиги ва хатланмаганлигини, бошқа ипотекага қўйилган ёки қўйилмаганлигини, қарзлари йўқлигини, ипотекага олувчи ва ипотекага қўювчи юридик шахсларнинг ҳуқуқ лаёқатларини, жисмоний шахсларнинг шахсини ва вакилларнинг ваколатларини текширади.

Саволга Бекобод шаҳар 1-сон
ДНИ нотариуси ОдиЛ АБДУХАЛИКОВ
жавоб берди.

АСАЛАРИДАН САҚЛАНИНГ!

Газетамизнинг ўтган сонларида Хитойдаги бир шаҳардаги кенг асфальт кўча бўйлаб тўкилган миқдори етти тонна балиқлар ҳақида ёзгандик. Бу гал ҳам гавжум шаҳардаги табиат жонзотлари кўпчилигининг ҳайратига, ўз ўрнида қўрқувига сабаб бўлди.

Вашингтон штатининг Сизтл-шаҳри яқинидаги кўчалардан бирида қутилмаганда йўл

транспорт ҳодисаси рўй бериб, 450 та қўтини ортиб кетаётган юк машинаси ағдарилиб, қутилар эса ёрилиб, букланиб, сочилиб кетди. Гап шундаки, қутилар ичида жами 44 миллион асалари "яшаётган" эди. Бу ҳодисадан жазавага тушган асаларилар галаси худди қора булутдек бир зумда ҳавога кўтарилиб, шу атрофдагиларни аямасдан чака бошладилар. Хайдовчилар машина ойналарини ёпишга улгурмай қолиб, юз-қўларини яшириб, автоуловларини тўхтатишга мажбур бўлишди. Ўт-ўчирувчи машиналар етиб келгачгина асалариларнинг "шафқатсиз ҳужуми"и бостирилди. Бир неча машиналар тинимсиз кўпик сеип, асалариларни тинчлантирдилар.

БУҒ БИЛАН ЮРУВЧИ МОТОЦИКЛ

Голландияда кастом, яъни шахсан ва ягона нусхада махсус буюртма асосида ўзига хос мотоцикллар ясовчи "Реваут Кастомс" (Revatu Customs) компанияси фаолият юритади. Улар яқинда янги ва ягона буг билан ҳаракатланадиган антиқа мотоциклни яратишди.

Унинг ишлаш механизми — паровозлар қандай кучга таяниб ҳаракатланса, бу мотоцикл ҳам худди шундай жойдан жилади: ўчоғига қўмир ташланади, қозонида сув қизиб, қайнайди, ҳосил бўлган буг босими двигателни айлантиради. Улкан мотоциклнинг ягона камчилиги — у тезлик бобида мактанолмайди — соатига саккиз километр, холос.

Наргиза СИДДИҚОВА тайёрлади.

Муассислар: Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси, «Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш» ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия фонди

Тахририятга келган қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди. Реклама материаллари мазмун учун тахририят жавобгар эмас.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Тўрон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти — 15:00. Босишга топширилди — 15:00.

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

ISSN 2010-7609

Бош муҳаррир:
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Навбатчи муҳаррир — **Олимжон ЖУМАОЕВ**

Саҳифаловчи — **Акбар ШОДИЕВ**
Мусахҳилар — **Сайдғани САЙДАЛИМОВ,**
Камола АДАШБОВА

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент — 100000. Амир Темури кўчаси
1-тор кўча, 2-уй. Мўлжал: Олой бозори ёнида

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-ракам билан рўйхатга олинган. Буюртма Г — 436. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Адади — 7161. Баҳоси келишилган нархда.

ОБУНА ИНДЕКСИ — 176

Қабулхона: (тел-факс) 233-28-20
Котибият: 233-04-35, 234-76-08
«Оила» бўлими: 234-25-46

Web-site: oila-va-jamiyat.uz

1 2 3 4 5